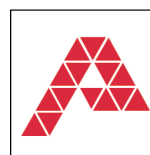

Vrijwilligerswijzer

Provinciaal Educatief Centrum de Schranshoeve
Kinderboerderij

Departement Recreatie, Sport en Toerisme
Provinciale Groendomeinen regio Antwerpen
Provinciaal Educatief Centrum de Schranshoeve
Ruggeveldlaan 99 | 2100 Deurne
T/F 0032-3-324.82.70

PROVINCIE
ANTWERPEN

In deze vrijwilligerswijzer kan je lezen wat ons beleid is ten opzichte van de vrijwilligers op de kinderboerderij van het Provinciaal Educatief Centrum de Schranshoeve. Dit document omvat zowel administratieve als praktische richtlijnen, doelstellingen en visies waarop de vrijwilligerswerking gebaseerd is. Je krijgt een beeld van het kader waarbinnen je als vrijwilliger werkt en welk engagement jij en 'de organisatie' van elkaar kunnen verwachten.

Inhoudstafel

Inleiding	3
1 De organisatie	4
1.1 Coördinaten	4
1.2 Medewerkers	4
1.3 Werking en Doelstelling	4
2 Vrijwilligersbeleid	5
2.1 Indeling vrijwilligerswerk (profiel – taakbeschrijvingen)	5
2.2 Werving en selectie	7
2.3 Beëindiging samenwerking	7
2.4 Positie binnen de organisatie	7
2.5 Engagement organisatie	7
2.6 Engagement vrijwilliger	8
3 Bijlagen overzicht	9
3.1 Vrijwilligersovereenkomst	bijlage 3.1 10
3.2 Beëindiging vrijwilligersovereenkomst	bijlage 3.2 13
3.3 Huishoudelijk reglement kinderboerderij	bijlage 3.3 14
3.4 Basisinformatie dieren	bijlage 3.4 16

Aan alle geïnteresseerden,

De kinderboerderij van het Provinciaal Educatief Centrum de Schranshoeve kent een rijke geschiedenis.

Van modelboerderij voor de landbouwsector in de jaren '50 is ze vandaag uitgegroeid tot een dynamische kinderboerderij waar jong en oud van de natuur en de dieren kunnen genieten.

De bezoekers kunnen ruiken, voelen, zien, horen en af en toe eens proeven ... Op die manier wordt jong en oud geprikkeld en aangezet tot verder (her)ontdekken. Bezoekers kunnen tussen de dieren in de weide lopen, kleinvee voeren en aaien, zoektochten oplossen, zich wagen aan een voelbak of gewoon genieten van de geuren en kleuren op de boerderij.

De organisatie heeft een team gemotiveerde vaste medewerkers die het hele jaar door instaan voor het beheer van de boerderij en de begeleiding van (school)groepen.

Om echter ook een vrijetijds- of publiekswerking te kunnen realiseren, doet de dienst op bepaalde tijdstippen beroep op enthousiaste, geëngageerde vrijwilligers.

U vraagt zich nu af;

Ik... vrijwilliger?

Is dit iets voor mij?

Vrijwilligerswerk is leuk en gezellig, doch niet geheel vrijblijvend. Het is een verbreding van uw levenservaring, u bent actief betrokken, u onderhoudt sociale contacten, u krijgt de gelegenheid nieuwe vaardigheden te leren, u kunt uw creativiteit kwijt en u krijgt sociale erkenning. Kortom, alleen maar positieve kanten aan vrijwilligerswerk.

Daarom ook deze vrijwilligerswijzer. Hierin kunt u lezen wat wel en niet te verwachten van vrijwilligerswerk op de provinciale kinderboerderij, taakomschrijvingen, verzekeringen en dergelijke dingen meer.

Succes en misschien tot op onze kinderboerderij

Het boerderijteam.

Provincie Antwerpen Koningin Elisabethlei 22 2018 Antwerpen

1.1 Coördinaten Instelling

Administratie

Provinciale Groendomeinen regio Antwerpen
p/a Provinciaal Educatief Centrum de Schranshoeve
Ruggeveldlaan 99, 2100 Deurne
T/F: 0032-3-324.82.70
info@schranshoeve.provant.be

Kinderboerderij

Provinciaal Domein Rivierenhof te Deurne
August v/d Wielei 4, 2100 Deurne

Inkom bezoekers langs parkweg

1.2 Medewerkers

Hoofd educatie

Jessica Minten

Educatoren: Lieve Meulders (coördinator vrijwilligerswerking)

Lutgart de Roeck

Ann Moorkens

Boeren

Jan Herthogs

Willy Verstappen

1.3 Werking en Doelstelling

Het Provinciaal Educatief Centrum de Schranshoeve werkt rond 2 grote pijlers:

- de vertelwerking in het sprookjes- en bakhuis
- de kinderboerderij.

De vertelwerking heeft als doelstelling jong en oud opnieuw te leren fantaseren en de creativiteit te stimuleren. Het spelen met taal en de suggestieve aanpak spelen hierbij een zeer grote rol.

De kinderboerderij heeft als hoofddoelstelling de bezoekers door middel van een zeer interactieve aanpak en een hoge belevingswaarde in contact te brengen met dier en natuur. De kinderboerderij geeft geen realistisch beeld van de huidige landbouw, maar legt wel de link met actuele items uit de sector.

De organisatie heeft voor de kinderboerderij een bepaald doel voor ogen:

- openstelling van de kinderboerderij en de educatieve werking voor het grote publiek (zowel vrije bezoekers als scholen).
- jong en oud de dieren en de boerderij laten (her)ontdekken op een speelse, interactieve en leerzame manier.

De wijze waarop met de dieren wordt gewerkt en de leefregels staan beschreven in het huishoudelijk reglement van de kinderboerderij.

Vrijwilligers hiervoor aangeworven moeten aan bepaalde criteria, beschreven onder punt 2.1.1 en 2.1.2, voldoen.

2 Vrijwilligersbeleid

2.1 Indeling vrijwilligerswerk

Het vrijwilligerswerk op de kinderboerderij wordt opgedeeld in 2 groepen:

- educatief vrijwilligerswerk
- beheersvrijwilligerswerk

Educatief vrijwilligerswerk op woensdag en zondag

Naast het dagelijkse aanbod voor de scholen, wordt de kinderboerderij op andere tijdstippen opengesteld voor het grote publiek. Daar op deze momenten extra toezicht en begeleiding noodzakelijk is, wordt naast de vaste medewerkers, een beroep gedaan op vrijwilligers. Hierbij krijgen geïnteresseerden de kans om hun vrije tijd zinvol op te vullen, nieuwe sociale contacten uit te bouwen en hun kennis en ervaring te vergroten. De vrijwillige medewerker staat mee in voor beperkt toezicht en geeft uitleg aan bezoekers waar nodig. Een vaste medewerker zorgt steeds voor de nodige ondersteuning.

Educatief vrijwilligerswerk in functie van de schoolwerking

Sinds 2007 biedt de kinderboerderij het programma "Boer voor 1 dag" aan voor klassen van de 2^e en 3^e graad basisonderwijs. De leerlingen komen een dag actief meewerken. Om een maximum aan kwaliteit en belevingswaarde te kunnen garanderen, wordt in zeer kleine groepjes gewerkt. Voor de praktische begeleiding van de opdrachten wordt beroep gedaan op een aantal vrijwilligers.

Beheersvrijwilligerswerk

Binnen het dagelijkse beheerswerk op de kinderboerderij wordt enige tijd en ruimte gecreëerd om geïnteresseerden te laten deelnemen aan het echte boerenwerk. Hiervoor komen echter alleen mensen in aanmerking die:

- een stage moeten doorlopen op een boerderij
- wegens een handicap niet op de normale arbeidsmarkt terecht kunnen. Het werk op de boerderij en de verzorging van dieren kan een positieve bijdrage en extra ervaringen opleveren voor hun verdere leven.

Het aantal vrijwilligers dat wordt aangenomen voor het beheerswerk is zeer beperkt. Stagecontracten, overeenkomsten en praktische afspraken worden steeds op maat en in overleg met de begeleider of jobcoach enerzijds en de boeren en de verantwoordelijke van de organisatie anderzijds opgemaakt.

Het beheersvrijwilligerswerk staat dus los van het georganiseerd educatief Vrijwilligerswerk en zal verder niet besproken worden.

Alle verdere punten gelden dus enkel voor het educatief vrijwilligerswerk (zowel op woensdag, zondag als tijdens de schoolwerking).

2.1.1 Educatief vrijwilligerswerk op woensdag en zondag

2.1.1.1 Profiel

De vrijwilliger:

- is minimum 18 jaar
- spreekt vlot Nederlands
- houdt van sociaal contact. Dit wil zeggen dat hij/zij zelf actief de bezoekers zowel verbaal als non-verbaal benadert.
- werkt graag met kinderen.
- houdt van dieren en durft deze te benaderen, te aaien en te voederen.

- heeft zin voor verantwoordelijkheid (afspraken met collega's, interne afspraken naleven, veiligheid voorop stellen, ...).
- wil zich minimaal 1 x per maand engageren
- wil zich de basisinformatie over de dieren eigen maken
- kan –indien door de organisatie gewenst- een bewijs van goed gedrag en zeden voorleggen

Kennis hebben van boerderijdieren en natuur is een pluspunt, maar geen must.

2.1.1.2 Taakbeschrijving

De vrijwilliger:

- informeert en begeleidt de bezoekers bij de dieren
- begeleidt de bezoekers bij specifieke activiteiten (knutselen, zoektocht, voelbakkenquiz, ...).
- houdt mee toezicht op de boerderij.
- stelt de activiteiten mee op (materiaal klaarzetten e.d.) en helpt op het einde van de dag bij de opruim.

Bovenstaande opsomming geeft een algemeen beeld, maar is niet limitatief.

De vrijwilliger mag/kan in overleg met de vaste medewerkers initiatieven nemen en/of activiteiten uitwerken.

2.1.2 Educatief vrijwilligerswerk ifv de schoolwerking (programma “boer voor 1 dag”)

2.1.2.1 Profiel

De vrijwilliger:

- is minimum 18 jaar
- spreekt vlot Nederlands
- houdt van sociaal contact. Dit wil zeggen dat hij/zij zelf actief de bezoekers zowel verbaal als non-verbaal benadert.
- werkt graag met kinderen.
- houdt van dieren, durft met de dieren om te gaan (borstelen, uit de weide halen, opnemen, ...), te voederen.
- heeft zin voor verantwoordelijkheid (afspraken met collega's, interne afspraken naleven, veiligheid voorop stellen, ...).
- wil zich minimaal 1 x per 14 dagen engageren
- kan zich (voorlopig) op dinsdag en/of donderdag vrijmaken
- kan zich op bovenvermelde dagen vrijmaken van 9u00 stipt t/m 15u30
- wil zich de basisinformatie over de dieren eigen maken
- is bereid een aantal rondleidingen op de boerderij te volgen
- kan –indien door de organisatie gewenst- een bewijs van goed gedrag en zeden voorleggen

2.1.2.2 Taakbeschrijving

De vrijwilliger:

- begeleidt 1 groepje van 4 à 5 kinderen tijdens het programma “boer voor 1 dag”
- werkt actief mee met de kinderen
- geeft –met ondersteuning van een vaste medewerker- praktische werkuitleg aan de kinderen. Er wordt niet verwacht dat de vrijwilliger een educatieve les brengt.
- stelt de activiteiten mee op (materiaal klaarzetten e.d.) en helpt op het einde van de dag bij de opruim.

Bovenstaande opsomming geeft een algemeen beeld, maar is niet limitatief.

De vrijwilliger mag/kan in overleg met de vaste medewerkers initiatieven nemen en/of activiteiten uitwerken.

2.2 Werving en selectie

- Afhankelijk van de noden en het verloop worden regelmatig actief ondernomen om nieuwe vrijwilligers aan te trekken.
- Kandidaat-vrijwilligers hebben eerst een intakegesprek met een verantwoordelijke van de organisatie (hoofd educatie of verantwoordelijke educatief medewerker). Dit gesprek gaat over de beweegredenen, verantwoordelijkheden en andere aspecten van het vrijwilligerswerk bij de organisatie.
- Kandidaat-vrijwilligers dienen een vrijwilligersovereenkomst te ondertekenen. Hierin worden zowel de taken, onderlinge afspraken als rechten en plichten van de vrijwilliger en de organisatie beschreven. Er wordt een proefperiode voorzien, gevolgd door een evaluatiegesprek.
- De kandidaat-vrijwilliger moet -indien nodig- bij de bevoegde instanties een toelating vragen om vrijwilligerswerk bij de organisatie te mogen uitvoeren.
- Kandidaat-vrijwilligers en vrijwilligers zijn onderworpen aan het huishoudelijk reglement en de vrijwilligerswijzer van de organisatie.

2.3 Beëindiging samenwerking

- Zowel de organisatie als de vrijwilliger kunnen het initiatief nemen om de overeenkomst te beëindigen. Dit zal het geval zijn als een vrijwilliger tekort schiet of wanneer een vrijwilliger om persoonlijke redenen de samenwerking wenst te beëindigen. Alvorens een overeenkomst wordt beëindigd, dient er minstens 1 gesprek tussen de vrijwilliger en vaste medewerkers hebben plaatsgevonden.
- Bij beëindiging van een overeenkomst wordt een getuigschrift opgemaakt, waarin de taken en periode van werkzaamheid beschreven staan. Dit wordt door beide partijen ondertekend.
- Bij regelmatige afwezigheden komt de werking van de dienst in het gedrang. Er zal na een onderling gesprek bekeken worden of de samenwerking al dan niet verder gezet kan worden.

2.4 Positie binnen de organisatie

- Door de inzet van een vrijwilligersteam kan enerzijds de werking van de kinderboerderij opengesteld worden voor een ruimer publiek en kunnen anderzijds programma's met een hoge belevingswaarde opgestart worden.
- De vrijwilligers worden dan ook specifiek voor deze opdrachten geselecteerd.
- Om de kwaliteit van de dienstverlening te kunnen bewaken, werkt de vrijwilliger binnen een door de organisatie bepaald kader (zie werking en doelstelling punt 1.3).
- Binnen dit kader kan/mag de vrijwilliger zijn taken mee invullen. Hij/zij is vrij om zelf initiatieven uit te werken en na overleg met de verantwoordelijke tot uitvoering te brengen. De vrijwilliger wordt dus initieel ingezet op het "verrichtend" niveau (activiteiten uitvoeren). Afhankelijk van de wens en het kunnen van de vrijwilliger kan deze ook ingezet worden op het "inrichtend" niveau (activiteiten uitwerken).
- De eindverantwoordelijkheid en beslissingsrecht blijven bij de organisatie.
- De vrijwilliger wordt via overlegmomenten betrokken bij bepaalde aspecten van de werking (bevraging rond structuur vrijwilligerswerking, activiteiten publiekswerking, ...).

2.5 Engagement organisatie

- De organisatie staat in voor een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid en een ongevallenverzekering (details zie vrijwilligersovereenkomst). De polis van deze verzekering ligt ter inzage op de kinderboerderij.
- De vrijwilliger ontvangt geen vergoeding.
- De organisatie zorgt voor herkenbare kledij (T-shirt, fleece of body, regenjas en laarzen of veiligheidsschoenen voor vrijwilligers die in het programma "boer voor 1 dag" worden ingeschakeld). Versleten kledij kan ingeruild worden voor een nieuw stuk.

- De organisatie biedt een afwisselde job waarbinnen
  - i. vrijwilligers zich –indien gewenst- verder kunnen ontplooiën.
  - ii. ruimte bestaat voor sociale contacten
- De organisatie voorziet steeds gratis drank, versnaperingen en een kleine maaltijd (wanneer een volledige dag gewerkt wordt).
- De organisatie voorziet voor elke vrijwilliger een afsluitbare bergplaats (locker).
- Er is een overdekte stalling voor fietsen en brommers.
- Er mogen boeken uit de boerderijbibliotheek ontleend worden, na invulling van een ontleendocument.
- Jaarlijks zorgt de organisatie voor minimaal 1 vormingsmoment (bezoek bedrijf, boerderij, workshop, ...) en één gezellig samenzijn (nieuwjaarsactiviteit).

2.6 Engagement vrijwilliger

2.6.1 Educatief vrijwilligerswerk op woensdag en/of zondag

- De vrijwilliger werkt op woensdag van 12u30-16u30 (inclusief 2x half uur opbouw/opruim).
De vrijwilliger werkt op zondag van 9u30-16u30 (inclusief 2x half uur opbouw/opruim).
Enkel na overleg met en na goedkeuring van de organisatie kan hiervan afgeweken worden. Wanneer men later start, dient de organisatie hiervan verwittigd te worden, daar dit implicaties heeft voor de andere vrijwilligers.
- De vrijwilliger zal, omwille van de herkenbaarheid, steeds de T-shirt, regenjas, fleece of body dragen tijdens het werken.
- De vrijwilliger geeft per 3 maanden door wanneer hij/zij komt werken. Dit wordt genoteerd op de voorziene lijsten in de educatieve ruimte.
- Afzeggen wegens ziekte of heirkraft:
  - i. Op woensdag liefst vóór 10u00
  - ii. Op zondag tussen 8u00-9u00
 Wanneer de vrijwilliger om andere redenen niet kan komen werken, dient hij/zij 14 dagen op voorhand te verwittigen.

2.6.2 Educatief vrijwilligerswerk ifv de schoolwerking

- De vrijwilliger werkt (voorlopig) op dinsdag en/of donderdag van 09u00-15u30 (inclusief 2x half uur opbouw/opruim).
Hiervan kan enkel in noodgevallen en na goedkeuring van de organisatie afgeweken worden. Daar we met groepjes kinderen werken, kan het programma hierdoor mogelijk gehypothekeerd worden.
- De vrijwilliger zal, omwille van de herkenbaarheid, steeds de T-shirt, regenjas, fleece of body dragen tijdens het werken. Omwille van de veiligheid, dienen stevige stapschoenen of laarzen te worden gedragen.
- De vrijwilliger aan bij de start van het schooljaar door op welke dagen hij/zij komt werken. Dit wordt genoteerd op de voorziene lijsten in de educatieve ruimte.
- Afzeggen wegens ziekte of heirkraft:
  - iii. Indien mogelijk enkele dagen voordien.
  - iv. Op dinsdag of donderdag wanneer men normaal gezien kwam werken: tussen 8u00-9u00.

3 Bijlagen

3.1 Vrijwilligersovereenkomst

De vrijwilligersovereenkomst voldoet aan alle richtlijnen gesteld in de wet op het vrijwilligerswerk van 19 juli 2006.

3.2 Beëindiging vrijwilligersovereenkomst

Dit formulier wordt door beide partijen ondertekend wanneer beslist wordt om de samenwerking te beëindigen.

3.3 Huishoudelijk reglement kinderboerderij

Het huishoudelijk reglement beschrijft de regels aan dewelke bezoekers en medewerkers zich moeten houden op de kinderboerderij. Dit gaat in de eerste plaats om gedragsregels.

3.4 Basisinformatie dieren

Dit document helpt de vrijwilliger op weg meer te weten en te kunnen vertellen over de dieren van de boerderij.

VRIJWILLIGERSOVEREENKOMST

Provinciale kinderboerderij

Provinciaal Educatief Centrum De Schranshoeve

Herzien op 22/09/2008

De vrijwilligersovereenkomst is een middel om de gemaakte afspraken en verwachtingen helder te krijgen en vast te leggen. Het doel van dit document is aan te geven wat partijen van elkaar kunnen verwachten en wat de rechten en de plichten van de partijen zijn die een samenwerking aangaan.

De organisatie	Provincie Antwerpen Koningin Elisabethlei 22, 2018 Antwerpen
De instelling	Provinciale Groendomeinen regio Antwerpen Provinciaal Educatief Centrum de Schranshoeve
gevestigd te	2100 Deurne, Ruggelveldlaan 99
vertegenwoordigd door	....., hoofd educatie
en de vrijwilliger	.....
wonende	.....
geboren op	.....

SPREKEN DE VOLGENDE ZAKEN MET ELKAAR AF:

Artikel 1

De vrijwilliger engageert zich om onbezoldigd vrijwilligerswerk te verrichten op de kinderboerderij van het Provinciaal Educatief Centrum de schranshoeve, een educatieve dienst van de provincie Antwerpen.

De dienst werkt rond 2 grote pijlers:

- de vertelwerking in het sprookjes- en bakhuis
- de kinderboerderij.

De vertelwerking heeft als doelstelling jong en oud opnieuw te leren fantaseren en de creativiteit te stimuleren. Het spelen met taal en de suggestieve aanpak spelen hierbij een zeer grote rol.

De kinderboerderij heeft als hoofddoelstelling de bezoekers door middel van een zeer interactieve aanpak en een hoge belevingswaarde in contact te brengen met dier en natuur. De kinderboerderij geeft geen realistisch beeld van de huidige landbouw, maar legt wel de link met actuele items uit de sector.

Artikel 2

De vrijwilliger zal met ingang van ..... en op vooraf afgesproken dagen, ten behoeve van bovengenoemde organisatie de volgende activiteiten uitvoeren:

Educatief vrijwilligerswerk op woensdag en/of zondag

- ❖ informeren en begeleiden van bezoekers
- ❖ algemeen toezicht houden op de kinderboerderij
- ❖ uitwerken van activiteiten
- ❖ hulp bij opbouw en opruim van materiaal

Educatief vrijwilligerswerk in functie van de schoolwerking

- ❖ begeleidt 1 groepje van 4 à 5 kinderen tijdens het programma "boer voor 1 dag"
- ❖ werkt actief mee met de kinderen
- ❖ geeft –met ondersteuning van een vaste medewerker- praktische werkuitleg aan de kinderen. Er wordt niet verwacht dat de vrijwilliger een educatieve les brengt.
- ❖ stelt de activiteiten mee op (materiaal klaarzetten e.d.) en helpt op het einde van de dag bij de opruim.

Artikel 3

De vrijwilliger verklaart dat hij/zij bekend is en akkoord gaat met de vrijwilligerswijzer en het bijhorend huishoudelijk reglement van de kinderboerderij en de werkplannen gerelateerd aan de uit te voeren werken.

Artikel 4

Educatief vrijwilligerswerk op woensdag en/of zondag

De vrijwilliger is minimum 1 keer per maand (op woensdagnamiddag of op zondag) beschikbaar voor het verrichten van activiteiten.

Educatief vrijwilligerswerk in functie van de schoolwerking

De vrijwilliger is minimaal 1 keer per 14 dagen (voorlopig op dinsdag en/of donderdag) beschikbaar voor het verrichten van activiteiten.

Artikel 5

De vrijwilliger ontvangt geen onkostenvergoeding.

Artikel 6

De vrijwilliger is voor schade aan derden verzekerd middels een BA-verzekering die is afgesloten door het Provinciebestuur van Antwerpen bij Vanbreda Risks & Benefits, Plantin Moretuslei 297, 2140 Antwerpen, onder polisnummer 45.085.919.

Artikel 7

De vrijwilliger is voor kosten bij een ongeval verzekerd middels een ongevallenverzekering die is afgesloten door het Provinciebestuur van Antwerpen bij Vanbreda Risks & Benefits, Plantin Moretuslei 297, 2140 Antwerpen, onder polisnummer 24518305.

Artikel 8

De Provincie Antwerpen is aansprakelijk voor de schade die de vrijwilliger aan derden veroorzaakt bij het verrichten van vrijwilligerswerk.

In geval de vrijwilliger bij het verrichten van het vrijwilligerswerk de organisatie of derden schade berokkent, is hij/zij enkel aansprakelijk in geval van bedrog en/of van zware schuld. Voor lichte schuld is hij/zij enkel aansprakelijk als die bij hem/haar eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt.

Artikel 9

Gedurende de periode dat de vrijwilliger werkzaam is bij bovengenoemde organisatie kan hij/zij steeds ondersteuning vragen van vaste medewerkers.

Artikel 10

Uitgaven ten behoeve van de organisatie worden niet vergoed, tenzij deze werden gedaan op uitdrukkelijk verzoek van één van de verantwoordelijken.

Artikel 11

In geval van ziekte of overmacht zal de vrijwilliger de organisatie verwittigen zoals voorgeschreven in de vrijwilligerswijzer.

Artikel 12

De vrijwilliger is verantwoordelijk voor de door hem/haar verrichte werkzaamheden.

Artikel 13

De vrijwilliger krijgt de gelegenheid om binnen het vastgestelde beleid eigen initiatieven te ontplooien.

Artikel 14

Als vrijwilliger voer je je opdracht uit met in acht name van de regels inzake discretie en beroepsgeheim, zoals die gelden binnen het provinciebestuur. Je bent verbonden door een plicht tot geheimhouding met betrekking tot alle persoonlijke, medische en verpleegkundige gegevens die je als vrijwilliger bekend zijn geworden tijdens de uitvoering van je vrijwillige activiteiten, alsook met betrekking tot alles wat je confidentieel is meegedeeld.

(Volgens artikel 458 van het strafwetboek)

Artikel 15

De organisatie zal op vooraf afgesproken tijdstippen evaluatiegesprekken voeren met de vrijwilliger. Deze hebben als doel een constructieve samenwerking te creëren en deze in stand te houden. De inhoudelijke taken van de vrijwilliger kunnen steeds, na overleg tussen organisatie en vrijwilliger, bijgestuurd worden. De vrijwilliger kan zelf om een persoonlijk gesprek vragen.

Artikel 16

Vanaf de dag van ondertekening van de overeenkomst start een proefperiode. Deze loopt over minimaal 5 werkdagen van de vrijwilliger.

Artikel 17

Indien de organisatie beslist om de samenwerking met de vrijwilliger te verbreken, zal dit gebeuren met een opzeg van 1 maand. De vrijwilliger heeft eveneens het recht om de overeenkomst te verbreken met een opzegtermijn van 1 maand.

In tweevoud opgemaakt en getekend te :

Plaats en datum: Deurne,

De vrijwilliger,

Voor de Provincie Antwerpen,
Hoofd educatie,

.....

.....

Beëindiging vrijwilligersovereenkomst

Provinciale kinderboerderij

Provinciaal Educatief Centrum De Schranshoeve

De organisatie Provincie Antwerpen
Koningin Elisabethlei 22, 2018 Antwerpen

De instelling Provinciale Groendomeinen regio Antwerpen
Provinciaal Educatief Centrum de Schranshoeve
2100 Deurne, Ruggeveldlaan 99

gevestigd te
vertegenwoordigd door ..... , hoofd educatie

en de vrijwilliger .....
wonende .....
geboren op .....

komen in onderling overleg overeen dat de vrijwilligersovereenkomst gesloten tussen beiden partijen op ..... met ingang van ..... verbroken wordt.

De samenwerking zal vanaf de hiervoor vermelde datum worden stopgezet.

Datum: .....
De vrijwilliger

Datum: .....
Hoofd educatie,

.....

.....

Huishoudelijk reglement

Provinciale kinderboerderij

Provinciaal Educatief Centrum De Schranshoeve

Nota herzien op 22/09/2008

Dit huishoudelijk reglement geeft een overzicht van wat de bezoekers wel en niet mogen op onze kinderboerderij.

Leg bezoekers steeds uit waarom iets niet mag/kan. Alleen op die manier leert men iets bij en zal men open staan voor je bemerkingen. Informeer je indien nodig bij de vaste medewerkers.

Algemeen

- We laten geen ballonnen en honden toe.
- Fietsen moeten in de fietsenstalling aan de hoofdweg.
- Bezoekers mogen picknicken, we bieden echter geen drank en voeding aan.
- Afval hoort in de voorziene vuilbakken, peuken in de peukenemmers
- Als je iets niet weet of ergens aan twijfelt, vraag het aan een vaste medewerker

Bij de dieren:

- Op woensdag en zondag:
Zorg dat bezoekers de dieren niet voederen. Enkel de geiten, schapen en kippen mogen op vastgestelde tijden, met voedsel dat door de dienst ter beschikking wordt gesteld, en onder begeleiding van vaste medewerkers of vrijwilligers gevoederd worden.
- Tijdens programma "Boer voor 1 dag" op dinsdag en donderdag:
In het kader van een activiteit mogen bepaalde dieren gevoederd worden, doch steeds enkel en alleen onder begeleiding van een vaste medewerker of vrijwilliger.
- Kijk erop toe dat de dieren in de weide en in de stallen niet opgejaagd worden en dat de bezoekers hen geen pijn doen.
- Wijs bezoekers erop dat rust in de wei en de stal erg belangrijk is voor de dieren.
- Bezoekers maken zelf geen hokken open.
- Alle dieren mogen geaaid worden, behalve de varkens.
- Op woensdag en zondag:
Zet op regelmatige tijdstippen konijnen in de aaibakken of binnen de zitbanken. Konijnen mogen niet opgetild of hardhandig geaaid worden (bezoekers zelf geen konijntjes terug in hun hok laten zetten).
- Tijdens programma "Boer voor 1 dag" op dinsdag en donderdag:
In het kader van een bepaalde activiteit mogen dieren wel uit hun hokken of stal gehaald worden, doch steeds enkel en alleen onder begeleiding van een vaste medewerker of vrijwilliger.
- Wijs bezoekers op het feit dat konijnen scherpe tanden hebben en ze dus best geen vingertjes tussen de tralies steken.
- Op woensdag en zondag wordt er geen hooi gevoederd aan de dieren die in de stal staan.
- Er wordt geen gras (en ook geen andere planten) van buiten de weide aan de dieren gegeven.

Begeleiden van bezoekers in de schapen- en geitenweide en in het kippenren:

- o Er wordt niet gelopen of gegild.
- o Als de dieren naar hun stal of hok lopen, worden ze niet door de bezoekers achternagezeten.
- o Het aantal bezoekers in de wei mag niet te groot zijn (maximum ca 50 mensen) Soms moeten mensen dan maar eventjes geduld oefenen. Hetzelfde geldt voor de kippen.
- o De geiten en schapen dienen LAAG bij de grond te worden gevoederd om opspringen te vermijden.
- o Vraag bezoekers om kinderwagens en aanverwanten buiten de weide te zetten. De geiten bijten hieraan.
- o Onthoudt dat onze dieren –hoe tam ze ook zijn- steeds dieren blijven en dus altijd onverwachts uit de hoek kunnen komen. Zie zeker dat kleuters niet met hun hoofdje vlak bij de kop van de dieren komen.

Gebeurt er iets op de boerderij dat niet door de beugel kan, leg de bezoeker dan uit waarom zijn/haar handelingen niet getolereerd worden. Als bezoekers moeilijk of vervelend blijven doen, haal er dan iemand van de vaste medewerkers bij. Zij zullen iemand die zich niet aan de regels houdt de deur (in dit geval de boerderijpoort) wijzen.

Deze lijst is niet limitatief, aangezien er zich altijd dingen voordoen die nog niet eerder gebeurden. Als je twijfelt of iets mag of niet, vraag het dan even aan iemand van het vaste personeel.

Basisinformatie dieren

Provinciale kinderboerderij

Provinciaal Educatief Centrum De Schranshoeve

Hieronder vind je basisinformatie over de dieren van de kinderboerderij. Je vindt ook alles terug op de panelen in de stallen. Als je de teksten enkele malen leest, ben je een hoop achtergrondinformatie rijker waarmee je bezoekers kan boeien.

HET PAARD

Zal ik me even voorstellen?

Hiiiiih, hiiiiih, ik ben een zoogdier.

Jaja, net als jullie!

Als ik opgewonden ben (bijvoorbeeld bang), dan hinnik ik.

Ik kan ook briesen. Ik adem dan zo hard uit, dat mijn lippen op elkaar kleppen.

Voor ik geboren werd, zat ik elf maanden in mama's buik.

Mijn kleine broer, die bleef daar een heel jaar wonen.

Ikzelf was alleen in de buik, maar er bestaan ook tweelingpaarden.

Eén uur na mijn geboorte, kon ik al lopen.

Als veulen dronk ik melk bij mama.

Ze heeft een kleine uier met 2 tepels.

Ik word wel 20 jaar of ouder.

Wij paarden zijn heel nuttige dieren.

Mensen gebruiken ons voor een heleboel dingen: bij de jacht, het houthakken, de paardensport...

Toen er nog geen auto's en tractoren bestonden, waren wij onmisbaar.

Wij waren toen het snelste vervoermiddel. We trokken zelfs de tram voort in de stad.

Nu zijn er nog steeds wegen die te smal of te dicht bebost zijn voor auto's.

Daar komen wij goed van pas.

Hoe zie ik eruit?

Tenen heb ik niet, wel hoeven. Hoeven zijn gemaakt uit keratine. Jullie haar en nagels zijn uit diezelfde stof gemaakt.

Kijk eens naar mijn ogen. Wij paarden hebben de grootste ogen van alle landzoogdieren.

De stijve haren in mijn nek noemt men manen.

Mijn staart heeft ook lange haren.

Met mijn lippen kan ik heel wat! Ik kan er bijvoorbeeld het gras mee plukken.

Wat lust ik graag?

Haver, gras, hooi, maïs en speciaal paardenvoer.

Wist je dat?

- de keratine van onze hoeven snel verslijt, wanneer we over jullie stenen wegen lopen?
- men ons daarom vaak ijzeren schoenen geeft?
- die schoenen 'hoefijzers' worden genoemd?
- sommige mensen geloven dat het geluk brengt als je een hoefijzer boven je deur hangt?
- ik over een hek van 2 meter hoog kan springen?
- ik wel 60 kilometer per uur kan lopen?
- wij staand kunnen slapen? Als ik echt diep wil slapen, ga ik wel liggen hoor...
- je paardenmelk ook kan drinken?
- paardenmelk nog gezonder is dan koeienmelk?
- sommige mensen paardenvlees eten?
- sommige mensen geen paardenvlees eten omdat ze paarden edele dieren vinden?
- je van een dier zegt dat het een kop en poten heeft?
- paardenliefhebbers zeggen dat een paard een hoofd en benen heeft?
- paardenleer erg sterk is en je er mooie dingen kan van maken?
- een zwaar Brabants trekpaard bijna evenveel weegt als een auto?
- dit paard wel 4 grote kinderen kan dragen en zelfs een autobus kan voorttrekken?
- een pony een paard is waarvan de schouders (schoft) niet hoger komen dan 147 centimeter?
- het kleinste paardenras niet groter is dan een Duitse herdershond?
- het de Argentijnse Falabella heet? Wie kan dat uitspreken?

Uitdrukkingen

Het is een paardenmiddel: een heel sterk middel

Hij zit gauw op zijn paard: hij is vlug boos

Een gekregen paard mag je niet in de bek zien: je mag een geschenk niet te streng beoordelen

Mopje

Er staan twee paarden in de wei en ze zijn heel boos op elkaar.

Het ene paard zegt: 'Ik sta morgen heel vroeg op en dan schrijf ik EZEL op je deur'

Het andere paard antwoordt: 'Dan sta ik nog vroeger op om het er af te vegen'

Gedicht

Twee paarden

Twee paarden stonden tegenover elkaar.

Het was zomer en lente tegelijk.

Tegenover en naast elkaar

Lente en zomer tegelijk.

Twee paarden met het hoofd

Tegen de hals van de ander.

Verloren in de warmte

Van het andere lijf

Kijkend naar de horizon.

Zo staan en het gras

vergeten.

Remco Ekkers

Zal ik me even voorstellen?

Ik ben een zoogdier. Ik ben ook een haasachtige. Dat wil zeggen dat de haas familie is van mij.

... Hoor je mij?

Nee hoor, want geluid maken doe ik niet.

Voor ik geboren werd, zat ik 1 maand in mama's buik. Ik was er samen met 9 andere jongen. Mama en de andere voedsters kunnen wel 5 keer per jaar werpen. Er komen dan nieuwe konijntjes uit haar buik. Per keer een stuk of 10.

Er was eens een konijn, dat 24 jongen kreeg in 1 enkele worp.

Je ziet dat wij snel kleintjes kunnen krijgen. Wanneer een voedster 1 jaar oud is, kan ze al meer dan 200 kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen hebben.

Een voedster heeft 8 of 10 tepels. Dat hangt van het soort konijn af.

Ik zal ongeveer 8 jaar oud worden... wie weet ouder.

Er was ooit een konijntje dat 19 jaar werd.

Hoe zie ik er uit?

Kijk maar eens naar mijn scherpe snijtanden!

Veel mensen denken dat ik tot de knaagdieren behoor, maar dat is niet zo.

Achter die grote snijtanden heb ik nog een paar stifttanden staan en dat hebben de knaagdieren niet.

Mijn voorpootjes zijn misschien kort, maar ik kan er heel goed mee graven. Wij graven holen onder de grond om in te wonen.

Mijn achterpoten zijn heel wat langer! Die kan ik goed gebruiken om te rennen en te springen.

Als er gevaar dreigt, bijvoorbeeld brand, dan waarschuw ik mijn konijnenvrienden door op de grond te roffelen met mijn achterpoten.

Als ik dan ren, is mijn wit wippend staartje een teken voor de anderen dat ze moeten vluchten.

Mijn lange oren kan ik in alle richtingen draaien. Mijn oren dienen dus om heel goed te kunnen horen, niet om mij op te tillen...

Die lange snorharen van mij, daar kan ik heel fijn mee voelen. Die dienen dus ook niet om aan te trekken.

Wat lust ik graag?

Juist, wortelen!

Andere groenten vind ik ook wel lekker: spruitjes, kool, erwten, bloemkool, kool, rapen, knollen...

Een beetje brood lust ik ook.

Ook eet ik graag gras, klaver, alfalfa (dat is een soort gras) en hooi.

Wist je dat

- veel mensen ons graag lusten?
- mensen van onze pels warme jassen maken?
- er dikke konijnen zijn, die meer dan een volle emmer water wegen?
- wij heel veel kunnen eten?
- 3 konijntjes samen evenveel kunnen grazen als één schaap?
- mijn neefje een angorakonijn is?
- hij een heel zachte pels heeft, waarmee je truien kan breien?
- angorakonijntjes, net als schapen, worden geschoren?

Versje

Konijntjes

Wij hebben thuis konijntjes

Vier witte en een grijs

Ik hou van die konijntjes

Ze zijn zo lief en wijs

Ze zitten in een hokje
Met ijzerdraad ervoor
Soms steken ze hun neusje
Heel eventjes erdoor

Ze eten heel wat klaver
En gras en kruid en brood
Ik geef ze altijd eten ze worden dan heel groot

S. Abramz

Mopje

Waarom liggen konijntjes altijd zo vroeg in hun bed?
Omdat ze maar 2 tandjes moeten poetsen!

Zal ik me even voorstellen?

Waf! Ik ben een zoogdier! Ja, net als jullie en de meeste collega's hier.

Ik ben een vleeseter. Daarom heb ik die grote hoektanden...

Kijk maar...

Niet weglopen, jou lust ik toch niet!

Waf! Ik blaf.

Voor ik geboren werd, zat ik 9 weken in mama's buik.

Mama kan 2 keer per jaar een nestje met puppy's krijgen. Een nestje puppy's kan bestaan uit 1 of 2 honden, maar soms zijn het er veel meer, tot zelfs 13 of 14 stuks.

Ik kan 10, zelfs 12 jaar worden.

Voor sommige mensen zijn wij gezelschapsdieren..

Voor anderen waakhonden...

Hoe zie ik er uit?

Ik heb 4 poten. Onder mijn poten zitten kussentjes. Ik kan mijn klauwen niet intrekken, zoals de poes.

Zie je mijn neus blinken? Goed! Een natte neus wil bij een hond zeggen dat hij gezond is.

Daardoor ruikt hij ook beter.

Ik kan heel goed ruiken en horen.

Als ik kwispel met mijn staart, weet je dat ik blij ben.

Als ik grom ben ik boos, bang, of probeer ik mijn baasje of kleintjes te beschermen...

Wat eet ik graag?

Ik lust graag vlees en hondenbrokjes...

Wist je dat

- ik door mijn geweldige neus en oren een goeie waker ben?
- je mijn leeftijd kan vergelijken met de jouwe?
- je die van mij dan met 7 moet vermenigvuldigen?
- wij heel trouwe vrienden zijn?
- je ons kunstjes kan aanleren?
- je sommige honden kan leren hoe ze een blinde persoon kunnen begeleiden?

Uitdrukkingen

Zo ziek zijn als een hond: heel ziek zijn

Leven als kat en hond: altijd ruzie maken

Blaffende honden bijten niet: voor wie dreigt, hoef je niet bang te zijn

Behandeld worden als een hond: heel slecht behandeld worden

Wat een hondenweer: wat een slecht weer

Liedje

Ik ben mijn allerliefste hondje kwijt

En ik mis hem al een hele tijd

Hij was zo aardig en zo trouw

Oh, wat mis ik hem nou

Uit Sesamstraat

Gedichtje

Ik heb een aardig hondje

Zo groot maar als mijn duim!

Het heeft 4 witte pootjes

Een staartje als een pluim

Het heeft een sneeuw wit kopje,

Met ogen zwart als pek

En boven ieder oogje
Een donkerbruine vlek

Maar ach, dat lieve diertje
Zo snoeperig en fijn
Kan nooit eens met me spelen
Het is... van porselein

Daan Zonderland

Mopje

Twee honden zijn verdwaald in de woestijn
Eén van hen gromt: 'Als we nu niet snel een boom tegenkomen, doe ik het in mijn broek!'

Zal ik me even voorstellen?

Miauw! Ik ben een zoogdier...ja, jij ook.

Ik ben een vleeseter, dat zie je aan mijn grote hoektanden.

Katten miauwen. Als ik op je schoot zit en je aait mij, maak ik een ronkend geluid. Dat heet spinnen. Als ik spin, weet je dat ik me fijn voel!

Voor ik geboren werd, woonde ik 9 weken in mama's buik. Ik was daar samen met 3 andere katjes.

Mama krijgt 2 keer per jaar een nestje met jongen.

Elk nestje bestaat uit 3,4 of 5 jongen.

Hoe zie ik er uit?

Ik heb 4 poten. Ik loop op zachte kussentjes

Ik kan mijn klauwen intrekken. De hond kan dat lekker niet!

Ik kan mijn oren goed bewegen.

Mijn pupillen (het zwart in je ogen), worden bij fel licht hele kleine spleetjes. In het donker worden ze groot en rond.

Met mijn snorharen kan ik voelen.

Mijn staart helpt me om in evenwicht te blijven bij het springen.

Wanneer mijn staart stijf rechtop staat, blijf dan maar uit mijn buurt!

Dan ben ik erg boos.

Wat lust ik graag?

Ik lust graag vlees, vis en kattenbrokjes.

Wist je dat?

- wij poezen gezelschapsdieren zijn?
- wij kussentjes onder onze poten hebben?
- wij onze klauwen kunnen intrekken?
- wij daardoor heel stilletjes tot bij de muizen kunnen sluipen?
- wij heel goed muisjes kunnen vangen?
- wij veel beter in het donker kunnen zien dan jullie?

Gedichtje

In de zon

De zon kruipt in mijn oren

En kriebelt in mijn snor

En tussen al mijn haren,

Tot ik zo soezig word

Dat ik niet meer kan zeggen

Waarvan ik ben gemaakt

Van poes, van zon, van kriebel?

't Is door elkaar geraakt

Harriët Laurey

Uitdrukkingen

Een kat in een zak kopen: bedrogen worden

Dat weet onze kat ook: dat weet toch iedereen

Als de kat van huis is, dansen de muizen op tafel: zonder toezicht kan men doen wat men wil

De kat uit de boom kijken: afwachten

Geen kat om zonder handschoenen aan te pakken: een moeilijke persoon

Poesje

Poesje wordt net wakker,
door het bellen van de bakker.
Nu kijkt ze door de ruit
en zegt: 'Ik ga vandaag niet uit

Kijk eens wat een regen, daar kan mijn pels niet tegen,
ik ga vandaag niet uit mijn huis,
nee hoor, ik blijf lekker thuis.'

Cor en Gre Petrus

Zal ik me even voorstellen? Ik ben een zoogdier... juist! Net als jullie. Beuh! Het geluid dat ik maak heet loeien.

Ik ben een herkauwer. Als ik mijn eten heb opgegeten, neem ik het beetje bij beetje terug in mijn mond. Ik kauw dan nog eens op hetzelfde eten!

Koeien zijn geen knuffeldieren. Mensen willen graag geld aan ons verdienen. Wij zijn nuttig voor ons vlees en onze melk. Van onze huid maakt men leder. Met leder maakt men jassen, schoenen, boekentassen en zelfs zetels...

Voor ik geboren werd, woonde ik 9 maanden in mama's buik. Dat is even lang als bij mensenbaby's.

Wanneer wij geboren worden, kunnen wij één uur later al lopen!

Mama krijgt 1 kalfje per jaar. Ze heeft een uier met 4 tepels. Toen ik een kalfje was dronk ik bij haar melk.

Mama is een melkkoe. Ze wordt 2 maal per dag gemolken. Ze geeft ongeveer 20 liter melk per dag. Dat zijn 2 emmers vol!

Ik kan wel 20 jaar oud worden...

Hoe zie ik er uit?

Mijn poten hebben gespleten hoeven. Aan elke poot heb ik 2 grote tenen vooraan en 2 kleine tenen achteraan.

Ooit had ik horens. De boer vond dat te gevaarlijk en daarom werden ze verwijderd.

Misschien dacht je dat alleen stieren horens hebben? Nee hoor, ook de koe heeft er!

Ik heb een lange staart met kwast. Daar jaag ik de lastige vliegen mee weg!

Met mijn heel gespierde tong ruk ik het gras af!

Wat lust ik graag?

Juist, gras! Ik eet wel 60 kilogram gras per dag! Ook lust ik hooi, maïs, bieten en krachtvoer.

Wist je dat

- een kalfje wordt gezoogd?
- het dus melk drinkt uit de uier van zijn mama?
- bij melkkoeien het kalfje vaak melk krijgt uit de papfles?
- het dan niet de koe, maar een boer of boerin is die de papfles geeft?
- een kalfje dat jonger is dan 1 jaar een PINK wordt genoemd?
- een jonge koe, dit wil zeggen jonger dan 2 jaar, een VAARS wordt genoemd?
- een koe haar eerste kalf krijgt wanneer ze ongeveer 2 jaar oud is?

Uitdrukkingen

Over koetjes en kalfjes praten: over kleine, dagdagelijkse dingen praten

Oude koeien uit de sloot halen: over dingen beginnen, die al lang zijn uitgepraat

De koe bij de horens vatten: ermee beginnen, er hard aan gaan werken

Dat is een heilige koe: dat is iets waaraan je niet mag raken

Dat is een waarheid als een koe: dat is heel vanzelfsprekend

Nog meer uitdrukkingen

Men weet nooit hoe een koe een haas vangt: je weet nooit hoe iets onmogelijk toch mogelijk wordt

Koeien met gouden horens beloven: mooie beloften maken, die meestal niet uitkomen

Wat nog meer over de koe?

De koe

De koe geeft melk, een stier niet. Daarom betekenen ze ook niet hetzelfde voor de boer.

Een melkkoe geeft 20 liter melk per dag. Dat is 7300 liter per jaar! 1 pak of 1 fles bevat 1 liter melk. 1 koe produceert dus 7300 pakken of flessen melk per jaar.

Met melk maak je zuivelproducten. Enkele zuivelproducten zijn: kaas, yoghurt, boter, karnemelk, ijsroom...

Wanneer een koe ouder wordt, geeft ze minder melk. Ze wordt dan meestal geslacht.

De stier

Als een kalfje een jongen is, een stierkalfje dus, dan zal hij nooit melk geven. Hij wordt meestal vetgemest. Hij krijgt eten dat veel vetten, eiwitten en vitamines bevat. Zo wordt hij snel groot. Wanneer stieren 5 maanden oud zijn, kunnen zij al 200 kilogram wegen! Ze worden dan geslacht voor het vlees.

Waarom zijn koeien herkauwers?

Lang geleden woonde de koeien nog niet op boerderijen. Ze leefden in het wild. Het was in het wild soms gevaarlijk om te grazen. Roofdieren lagen op de loer! Daarom graasden de koeien heel snel. Vaak zonder te kauwen! Dan zocht de koe een verlaten plekje. Daar kon ze rustig hetzelfde gras nog een keer eten.

Op onze boerderijen komen geen roofdieren. Toch heeft de koe nog steeds de gewoonte om te herkauwen.

Hoe moet dat juist 'herkauwen'?

De koe graast eerst 1 van haar 4 magen vol. Deze maag heet de pens. Uit de pens boert ze later een bolletje gras op. Daar kan ze nog een keer op kauwen. Het gras dat fijn genoeg gekauwd is, gaat dan naar de volgende magen om verder te verteren. Het is goed dat de koe herkauwt, omdat gras moeilijk is om te verteren.

Versje

Dag koe.
Ben je moe?
Doe je ogen dan maar toe.
Ga maar liggen in het gras
en laat de zon maar schijnen.
Straks valt de regen neer,
dan zal de zon verdwijnen.
Dag koe.
Zeg maar 'boe'
en doe je ogen toe.

Jaak Dreesen

Versje

De koe viel met haar achterdeel
per ongeluk in de kaneel
Haar buurvrouw pakte snel een doek
en reinigde de vuile broek.
Omdat, zo wist zij, jong noch oud
Van biefstuk met kaneelsmaak houdt.

Maurits Mo

2 koeien doen een praatje met elkaar. De ene koe vraagt aan de andere: 'Heb jij het al gehoord? Er heerst een besmettelijke ziekte onder de koeien: BSE!'

'Nee' zegt de andere koe 'Wat is dat dan juist?'

De andere antwoordt: 'Wel, ze zeggen dat je er gek van wordt en dat je geslacht wordt als je het hebt'.

'Wel,' zegt de andere, 'ben ik blij dat ik een konijn ben...'

Mopje

Twee koeien staan in de wei. De ene koe staat hevig heen en weer te schudden. De andere vraagt: 'Wat ben je aan het doen?'

De ene antwoordt: 'Ik ben morgen jarig, dus ik ben alvast de slagroom aan het kloppen.'

Mopje

Twee koeien zitten in bad. Zegt de ene: 'Ach, wat heerlijk zo een warm badje.'

Zegt de andere: 'Dat wel, alleen gaan de vlekken er helaas niet af'.

Lekker!

Melk is gezond en lekker. Je kan er ook allerlei ingrediënten mee vermengen.

Bananenmilkshake

Voor een hele kan...

Je plet 3 of 4 bananen. Je voegt er melk en een bol chocolade-ijs aan toe. Nu mix je het geheel. Met een beetje cacaopoeder erbij wordt het overheerlijk!

Aardbeienmilkshake

Voor een hele kan...

Je vult een kan voor ongeveer 1/3 met aardbeien. Je voegt de melk toe. Een bol vanille-ijs erbij. Mixen en klaar. Als het te zuur is, voeg je een beetje suiker toe.

Je kan milkshake maken met zowat alle vruchten!

DE GEIT

Zal ik me even voorstellen?

Mèèèh, mèèèh! Geitjes mekkeren.

Ik ben een zoogdier en een herkauwer. Een herkauwer, dat wil zeggen: als ik mijn eten heb opgegeten, neem ik het beetje bij beetje terug in mijn mond. Dit doe ik om er nog een keer op te kauwen.

Voor ik geboren werd, zat ik bijna 5 maanden in de buik van mama.

Lammetjes worden altijd in maart, april of mei geboren. Soms zijn er tweelinggeitjes.

Na mijn geboorte ging ik meteen op zoek naar melk bij mama. Ik dronk uit 1 van haar 2 tepels.

Ik kan 8, zelfs wel 10 jaar oud worden!

Ik ben niet de enige die mama's melk lust.

Een melkgeit wordt door de boer 2 keer per dag gemolken. Per geitje kan men 3 of zelfs 5 liter per dag krijgen.

Met de geitenmelk wordt vooral kaas gemaakt.

Ik België eten de mensen zelden geitenvlees, maar in Griekenland lusten ze graag geit!

Wat eet ik graag?

Gras, hooi en maïs.

!!! Wij zijn heel nieuwsgierig. Wij weten graag hoe alle planten smaken. Daardoor gebeurt het wel eens dat we een giftige plant eten. Natuurlijk worden we daar ziek van!

Hoe zie ik er uit?

Ik heb gespierde pootjes en gespleten hoeven.

Per poot heb ik 2 grote tenen vooraan en 2 kleine teentjes achteraan.

Wij geiten en onze bokken hebben soms horens en een sik. Een sik is een klein baardje.

Soms hebben wij 2 aanhangsels in onze nek. Die noemt men lurven.

Waarvoor die dienen? Voor NIETS, maar ze doen wel snel pijn!

Onze staart is klein en beweeglijk.

Wist je dat?

- wij niet achter prikkeldraad kunnen wonen?
- wij zo nieuwsgierig zijn, dat we ons pijn zouden doen aan de prikkels doordat we te dicht komen?
- wij heel trouwe vrienden zijn?
- sommige lammetjes met de papfles worden grootgebracht?
- de boer of de boerin dan de papfles geeft?
- wij heel goede bergbeklimmers zijn?
- dit komt doordat we zo'n gespierde pootjes hebben?

Gedichtje

Het geitje

Ach, kijk toch allemaal eens hier,
Ach, kijk eens wat een prachtig dier,
Wat heeft het een mooie sik
Tenminste, dat vind ik

Het geitje heeft zo'n leuke bek,
Het houdt je soms wel voor de gek,
Het is een echte slimmerik,
Tenminste, dat vind ik.

Laatst klom ze nog met groot gemak
In één keer op het pannendak,
Dat was nog wel een hele schrik,
Tenminste, dat vind ik.

Ja, met zo'n mooie sterke rug, dan
Springt zo'n beest natuurlijk vlug
En daarom is het ook niet zo dik
Tenminste, dat denk ik.

't Is nooit vervelend of gemeen,
het kijkt zo grappig om zich heen
en het is altijd in haar schik,
tenminste dat denk ik.

Willem Wilmink

Uitdrukkingen

Iemand bij de lurven nemen: iemand kwetsen, beetnemen
Vooruit met de geit: vooruit dan maar
Lachen als een geit: heel stom lachen
De geit en de kool willen sparen: iedereen tevreden willen stellen

Zal ik me even voorstellen?

IA! Ik ben een zoogdier. IA! Net als jullie...

IA! Hoor je me? Ik kan zeker nog luider, hoor!

Het geluid dat ik maak heet balken. IA!

Voor ik geboren werd, zat ik 13 maanden in mama's buik. Ik was daar alleen, maar soms wordt er een tweeling of drieling geboren!

Mama heeft een uier, zoals een koe... maar ze heeft maar 2 tepels. Toen ik nog een veulen was, dronk ik haar melk.

Ik kan wel 40 jaar oud worden. Dat is 2 keer zo oud als een paard!

Wij kunnen heel zware lasten dragen! Ook in de bergen of op modderige wegen! Ik heb een heel groot uithoudingsvermogen. Ik word helemaal niet snel moe, ook niet als het erg warm is.

Omdat we kleiner zijn dan paarden, werden we vroeger in de mijngangen gebruikt. In sommige landen is dat nog steeds zo.

Hoe zie ik er uit?

Mijn poten hebben hoeven. De hoeven zijn gemaakt van keratine. Weet je wat keratine is? Jullie haar en nagels zijn ook uit die stof gemaakt!

Ik kan iets dat jullie niet kunnen! Ik kan op hetzelfde moment 1 oor naar voor en 1 oor naar achter houden... Zo hoor ik ALLES!

Op mijn nek heb ik manen. Dat zijn de stijve haren die je daar ziet.

Wat eet ik graag?

Ik eet graag gras, haver, hooi en maïs. Ja, net zoals de paarden!

Wist je dat

- ik héél koppig kan zijn? Als ik geen zin meer heb om te stappen sta ik stil. Je kan dan met al je vriendjes duwen zonder dat ik beweeg.
- het daarom is dat jullie soms zeggen over iemand: 'Die is zo koppig als een ezel'?
- ik over een hek van 2 meter kan springen?
- ik heel snel kan lopen? Wel 50 kilometer per uur!
- men in sommige landen ezelvees eet?
- ezelleder héél stevig is?
- er MUILDIEREN bestaan?
- een muildier het jong is van een mannetjesezel en een vrouwtjespaard?
- muildieren sterk zijn als paarden en net zoals ezels, helemaal niet snel moe worden?
- er MUILEZELS bestaan?
- een muilezel het jong is van een mannetjespaard en een vrouwtjesezel?
- een muildier dus het omgekeerde is van een muilezel?
- muildieren en muilezels zelf geen kleintjes kunnen krijgen?

Gedichtje

Midden op de Europa-laan
bleef het ezeltje plots staan
Hij wilde niet verder gaan

De ezelmeneer was erg kwaad
want hij stond midden op de straat
Maar wat de meneer ook zei
het ezeltje dat bleef erbij

En deed geen stapje meer opzij
Er kon geen auto meer voorbij
Dat werd al gauw een hele rij
en ook de politie kwam erbij

De politie kon ook niets bereiken

Het ezeltje bleef staan kijken
Toen kwam er een jongetje aan
die ging voor de ezel staan

Hij streek hem 3 maal langs de oren
en zei 'Nu moet je eens horen
Dit kan zo niet verder gaan
Kom we moeten hier vandaan

Wil je naar de kinderboerderij?
Dan gaan we samen, ik en jij'
Het ezeltje zei ii-aa
Dat betekent in de ezeltaal...
Ja-ha...

Het jongetje bracht het ezeltje naar de
kinderboerderij
Daar bleef hij nooit meer staan
O nee
Hij danst daar in het rond
en is altijd blij

Cor en Gre Petrus

Zal ik me even voorstellen?

Tok! Ik ben een vogel en een nestvlieder. Een nestvlieder, wat een raar woord, hé? Men noemt ons zo, omdat onze kuikentjes al veren hebben van bij de geboorte. Ook zijn ze snel zelfstandig, ze kunnen dus al snel zonder de hulp van mama.

Tok, Tok... onze vrouwtjes kakelen.

Kukeluku... onze mannetjes kraaien.

Piep... onze kuikentjes piepen.

Ik heb nooit in mama's buik gezeten. Hoe ben ik dan geboren?

Wel, dat zit zo: een kip legt haar nest vol met eitjes en gaat broeden. Ze gaat op de eitjes zitten om ze warm te houden. Uit de eitjes worden na 21 dagen kuikens geboren.

Ik kan 4 tot 5 jaar oud worden.

Hoe zie ik er uit?

Ik heb maar 2 poten. Aan elke poot heb ik 4 tenen. 3 teentjes vooraan en eentje achteraan.

Vader, de haan, heeft sporen aan zijn poten. Dat zijn scherpe pinnen waarmee hij zichzelf, de hennen en de kuikentjes beschermt.

Zowel kippen als hanen hebben een rode kam op hun kop. Onder onze snavel hebben we twee rode lellen.

Een haan heeft een langere staart dan een hen. De staart van een haan is meestal mooi gekleurd.

Je moet niet denken dat ik doof ben! Ik heb geen oorschelpen zoals jullie, maar wel oren. Mijn oren zijn 2 kleine gaatjes die verborgen zitten onder mijn veren.

Wat lust ik graag?

Graantjes en keukenafval! (restjes van groenten en fruit)

Wist je dat

- wij nuttig zijn?
- veel mensen graag ons vlees en onze eieren lusten?
- wanneer je ons in de tuin zet, wij het keukenafval verwerken?
- je dan minder vuilzakken moet kopen?
- wij op een stok slapen?

Rijmpjes

Kippetje, kippetje, tok tok tok
klimt al op het kippenhok
Kukelt, kakelt, kokkelt blij
'Kijk, hier ligt mijn laatste ei'.

Hermien IJzerman

De trotse haan
kijkt zijn kippen aan.
Dan gaat hij staan,
en kraait naar de maan:
' Nu moet jij gaan,
de zon komt er aan '.

Jan Van Laar

Mopjes

Een haan en een kip staan voor een winkel. Ze bekijken de eierdopjes in de etalage. 'Hier gaan we even naar binnen 'zegt de kip, 'ze verkopen hier mooie wiegjes'.

2 kippen komen elkaar tegen op het erf. De ene kip zegt: 'Tok.' De andere vraagt: 'Are you tokking to me?'

HET SCHAAP

Zal ik me even voorstellen?

Mèèèèèh! Ik ben een zoogdier en een hoefdier. Het geluid dat wij maken heet blaten: mèèèèèh!
Ik ben een herkauwer. Wanneer ik mijn eten heb opgegeten, neem ik het beetje bij beetje terug in mijn mond om er nog eens op te kauwen. Wat...? Vind je dat vies? Als je maar weet dat kauwen gezond is!

Voor ik geboren werd, zat ik bijna 5 maanden in mama's buik. Ik had een tweelingbroertje!
Eénmaal geboren heb ik lekkere melk gedronken uit 1 van haar 2 tepels.
Lammetjes worden geboren in de periode tussen begin december en begin maart.
Ik kan 10 jaar oud worden.

Hoe zie ik er uit?

Mijn hoeven zijn gespleten vooraan. Bovendien heb ik aan al mijn pootjes 2 tenen achteraan.
Toen ik geboren werd had ik een staartje. Mijn staartje werd afgeknipt omdat dat hygiënischer (properder) is.
Wij schaapjes hebben soms een bruine of een zwarte kop.

Wat lust ik graag?

Gras en hooi!

Wist je dat

- schapen het gras heel kort afgrazen?
- je geen grasmaaier nodig hebt, wanneer je een schaap in de tuin hebt wonen?
- mensen kleren maken van schapenwol?
- we 1 keer per jaar, bij het begin van de zomer, worden geschoren?
- dat je met de wol van 1 schaap een grote trui kan breien?
- de meeste schaapjes geen wol hebben op hun kop en op hun pootjes?
- dat veel mensen schapenvlees erg lekker vinden?
- in sommige landen herders met een kudde schapen rondtrekken?
- herders een herdershond gebruiken om de schaapjes bij elkaar te houden?
- een kudde een groep dieren van dezelfde soort is?
- wij schaapjes, in België meestal gewoon in de weide staan?
- wanneer je niet kan slapen, je denkbeeldige schaapjes moet tellen? Dan val je zo in slaap!

Uitdrukkingen

Een schaap met 5 poten zoeken: iets willen dat onmogelijk is

Het zwart schaap zijn: de zondebok zijn, van alles de schuld krijgen

De één scheert de schaapjes, de ander de varkens: de een krijgt veel en de ander niets

Het verloren schaap is terecht: terugvinden wat men kwijt was

Zijn schaapjes op het droge hebben: er kan hem niets meer overkomen

Oud kinderliedje

Mek, mek schaapje, heb je witte wol?

Ja baas, ja baas, drie zakken vol!

Eén voor de man en één voor de vrouw,

Eén voor de kindertjes die bibberen van de kou.

Mek, mek schaapje, heb je witte wol?

Ja baas, ja baas, drie zakken vol.

Zal ik me even voorstellen?

Knor! Ik ben een zoogdier en een hoefdier.

Ik ben een alleseter. Nee, ik eet geen telefoons of auto's hoor...

Een alleseter wil zeggen, dat ik net als de mens, zowel vlees als planten (groenten en fruit) eet.

Voor ik geboren werd, zat ik 3 maanden, 3 weken en 3 dagen in mama's buik. Ik was daar niet alleen, maar met maar liefst 10 andere biggetjes. Datzelfde jaar was mama nog 1 keer zwanger...

Weer werden er 11 biggetjes geboren. Ja, dat is normaal hoor bij varkens.

Mama heeft 13 tepels (ook wel spenen genoemd).

De eerste dagen na onze geboorte hebben we wel flink geruzied om uit de voorste speen te kunnen drinken. Daar komt de meeste melk uit. Maar na enkele dagen hadden we elk ons eigen plekje.

Hoe zie ik er uit?

Vind je me niet mooi?

Ik heb gespleten hoeven en mijn pootjes hebben allemaal 4 tenen.

Ik heb heel kleine oogjes, maar grote, flinke oren.

Mijn neus is ook beeldig, die noemt men een wroetschijf. Ik vind het erg prettig om met mijn wroetschijf in de modder te wroeten, maar ik kan er ook heel goed mee ruiken.

Ah, en vergeet niet naar mijn krulstaartje te kijken.

Wat lust ik graag?

Knollen en wortels en varkensmeel...

Wist je dat

- ze op boerderijen onze staart korter maken?
- ze dit doen zodat we niet bij elkaar in de staart bijten?
- varkens nuttig zijn voor het vlees, het leder en de mest?
- varkens wel 26 verschillende knorgeluidjes hebben?
- de knorgeluidjes dienen om met elkaar te praten?
- een nest biggetjes 'een toom' wordt genoemd?
- van onze haren verfkwasten worden gemaakt?
- wanneer we 7 maanden oud zijn, wij al 100 kilogram wegen?

Uitdrukkingen

Wij zullen dat varken wel eens wassen: wij zullen die moeilijke taak tot een goed einde brengen

Hij is bij de varkens grootgebracht: hij is vervelend en onbeleefd

Van het hele varken lusten: alles lusten

Vieze varkens worden niet vet: je moet niet al te kieskeurig zijn

Als varkens klagen bij een volle trog: zonder reden klagen

Gedicht

Het varken zat op zolder,
die stampte het meel.

De haan bakte poffertjes,
warm en goudgeel.

Het eendje moest vegen,
het stof vloog er af.

Het gestippelde paard
sprong hoog in zijn draf.

En de kat?

Zal je het niemand vertellen?

Die zat in het raam

haar jurk te verstellen.

Mopje

Een varken komt voor het eerst een stopcontact tegen en zegt: 'Oei, wanneer hebben ze jou hierin gemetseld?'

Tip

Wat is dat voor een varken?

Dit zeg je over iemand die geen manieren heeft!